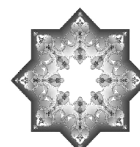

تحلیل محتوای حوزه مدیریت راهبردی

(مطالعه موردی: فصلنامه مطالعات مدیریت راهبردی)

صفحات ۱۳ تا ۴۷

دریافت: ۹۵/۰۴/۱۴

پذیرش: ۹۵/۰۷/۰۱

بهمن حاجی پور^۱

سیدامیرحسین طیبی ابوالحسنی^۲

زهرا عزیزیان کلخوران^۳

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی و ارزیابی شکلی و محتوایی مقالات مرتبط با حوزه مدیریت راهبردی است. روش پژوهش از نوع کیفی و مبتنی بر تحلیل محتواست و از رویکرد توصیفی-تحلیلی برای توصیف و ارزیابی محتوای مقالات جامعه‌ی هدف استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق، ۲۰۰ مقاله منتشر شده در شش سال گذشته از شماره ۱ (بهار ۱۳۸۹) تا شماره ۲۴ (زمستان ۱۳۹۴) مجله مطالعات مدیریت راهبردی؛ به عنوان یکی از معتبرترین و کاربردی‌ترین مجلات این حوزه؛ است و به منظور توصیف عینی و کیفی محتوای مفاهیم، بررسی به صورت نظام‌دار و در قالب ۱۰ پارامتر انجام شده است. نتایج موضوعی به دست آمده نشان می‌دهد مقالات در ۵ موضوع کلی و ۲۹ زیرموضوع قابل دسته‌بندی می‌باشند که از این میان، موضوع سطوح و گزینه‌های راهبردی با ۳۷ درصد و دو زیرموضوع آن یعنی راهبرد سطح عملیات منابع انسانی با ۹ درصد و راهبردهای بازار با رویکرد تجارت بین‌الملل با ۷ درصد بیشترین مباحث مورد استفاده در این مقالات بوده‌اند. همچنین میزان مشارکت پژوهشگران علاقه‌مند به حوزه مدیریت راهبردی خوب ارزیابی شد به گونه‌ای که ۵۵۵ نفر محقق در نگارش ۲۰۰ مقاله مشارکت داشته‌اند و در این میان، مشارکت دانشگاه‌های تهرانی، بیشتر بوده است. همچنین بررسی مؤلفین مقاله‌ها نیز نشان می‌دهد مؤلفین با رتبه علمی استادیار بیشترین تعداد از نویسندگان را به خود اختصاص داده‌اند. بررسی روش‌های پژوهشی نیز نشان داد مقالات توصیفی-کاربردی، روش تحقیق آمیخته و ابزار پرسشنامه از تکنیک‌های پراستقبال پژوهشگران این حوزه بوده و سطح تحلیل نیز نشان می‌دهد موضوعات متناسب با مدیریت راهبردی، بیشتر در سطح تحلیل افراد و مدیران ارشد بوده است.

واژگان کلیدی: مقاله، تحلیل کمی و کیفی، مدیریت راهبردی، مطالعات مدیریت راهبردی.

^۱ B-hajipour@sbu.ac.ir

^۲ Amirhosseintayebi69@yahoo.com

^۳ Azizian250@yahoo.com

۱. دانشیار مدیریت بازرگانی، دانشگاه شهید بهشتی تهران؛

۲. کارشناس ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه شهید بهشتی تهران (نویسنده مسئول)؛

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه شهید بهشتی تهران؛

مقدمه

جایگاه نشریات علمی پژوهشی کشور با چندین کارکرد مختلف و مهم که بر عهده دارند، نیازمند توجه شایانی است. این نشریات علاوه بر نقش منبع عظیم یافته‌های علمی-تخصصی که مورد استفاده اکثر اعضای جامعه علمی قرار می‌گیرد، منبع ارزیابی‌های مهم دیگری از جمله سطح علمی کشور در آن رشته یا حوزه علمی خاص و میزانی برای ارزیابی توانایی‌های علمی و پژوهشی نسل جوان تحصیلات عالی قرار می‌گیرد (بمانیان و دیگران، ۱۳۸۷).

در این میان، در نیم قرن گذشته، متون و مدارک علمی افزایش یافته، به گونه‌ای که دستیابی و مدیریت اطلاعات، هم برای کاربران و هم سیاست‌گذاران عرصه علم و دانش با مشکل همراه بوده است. دانشمندان معتقدند که درک روابط پیچیده علم برای سیاست‌گذاران در دستیابی به برنامه‌های حوزه‌های پژوهشی مؤثر است (احمدی و عصاره، ۱۳۹۴). در این بین، علم‌سنجی به عنوان یکی از رایج‌ترین روش‌های ارزیابی فعالیت‌های علمی مطرح شده است. اساس کار علم‌سنجی بر چند متغیر اساسی شامل مولفان، انتشارات علمی، مراجع و ارجاعات و ... می‌باشد (انصافی و غریبی، ۱۳۸۱). در این مقاله نیز با در نظر گرفتن «مجله» به عنوان یک نظام به منظور تولید علم، به سنجش و بررسی کمی و کیفی عناصر آن در قالب ۱۰ پارامتر ذکر شده پرداخته‌ایم.

موضوع علم استراتژی یا به عبارتی راهبرد، «رقابت» است. تاکنون تعاریف مختلف و گاه ناهمسانی از راهبرد و مدیریت راهبردی ارائه شده است. به تعبیر یکی از متخصصان مدیریت، این عبارات مانند هنر است که وقتی آن را می‌بینیم تشخیص دادن آن آسان است اما وقتی در پی تعریف کردن و توضیح دادن آن هستیم، بسیار مشکل به نظر می‌رسد. صرف نظر از بیان مبانی این نوع از مدیریت؛ با نگاهی دقیق به مفهوم مدیریت راهبردی می‌توان به ضرورت استفاده از آن پی برد؛ به خصوص آن که امروزه آنچه برای سازمان‌ها نسبت به گذشته اهمیت بیشتری یافته، توانایی سازگاری با تغییرات مداوم محیطی است (رحیم‌نیا و دیگران، ۱۳۹۴). با توجه به تغییرات محیطی که در حال حاضر شتاب زیادی به خود گرفته است و پیچیده شدن تصمیمات سازمانی، لزوم به کارگیری برنامه‌ای جامع برای مواجهه با این گونه مسائل بیش از گذشته ملموس می‌شود. مدیریت راهبردی با تکیه بر ذهنیتی پویا، آینده‌نگر، جامع‌نگر و اقتضایی راه‌حل بسیاری از مسائل سازمان‌های امروزی است. به عبارتی پایه‌های مدیریت راهبردی بر اساس میزان درکی است که مدیران از شرکت‌های رقیب، بازارها، قیمت‌ها،

عرضه کنندگان مواد اولیه، توزیع کنندگان، دولت‌ها، سهام‌داران و مشتریانی که در سراسر دنیا پراکنده‌اند، دارند و این عوامل، تعیین کنندگان موفقیت تجاری در دنیای امروز است. پس از مهمترین ابزارهایی که سازمان‌ها برای حصول موفقیت در حال و آینده می‌توانند از آن بهره‌گیرند، مدیریت راهبردی است (کوبین و دیگران، ۱۳۷۶).

مدیریت راهبردی به سازمان این امکان را می‌دهد که به شیوه‌ای خلاق و نوآور عمل کند و برای شکل دادن به آینده خود به صورت انفعالی عمل نکند. این شیوه مدیریت باعث می‌شود که سازمان دارای ابتکار عمل باشد و فعالیت‌هایش به گونه‌ای درآید که اعمال نفوذ نماید (نه این که تنها در برابر کنش‌ها، واکنش نشان دهد) و بدین‌گونه سرنوشت خود را رقم بزند و آینده را تحت کنترل درآورد.

لذا با توجه به اهمیت غیرقابل انکار حوزه مدیریت راهبردی، در دید کل‌نگر و جامع ارتباط عملی علم و فناوری، در این پژوهش به بررسی یکی از مجلات مهم و تأثیرگذار حوزه مدیریت راهبردی کشور می‌پردازیم. هدف تحقیق حاضر بررسی و ارزیابی شکلی و محتوایی مقالات مجله مطالعات مدیریت راهبردی می‌باشد. در این پژوهش تلاش شده تا ضمن بررسی نقاط ضعف و قوت مجله، زمینه تقویت بیشتر آن و دیگر مجلات مشابه در آتیه را فراهم آورد و در رفع نقاط ضعف آن اثرگذار باشد. لذا براین اساس در این مقاله، ضمن توصیف دقیق از کمیت پارامترهای مختلف، به نمایی کلی از فرآیند حاکم بر مجله از ابتدا تا پایان سال ۱۳۹۴ پرداخته می‌شود. در ادامه، علاوه بر مبانی نظری پژوهش و مروری بر پیشینه تحقیق، با استفاده از تحلیل محتوا به بررسی جامع مقالات این مجله می‌پردازیم و در پایان با توجه به مطالب به دست آمده، پیشنهادهایی برای بهبود کمی و کیفی این حوزه ارائه می‌گردد.

۱. مبانی نظری

در این بخش، کمی به مبانی علم و علم‌سنجی می‌پردازیم. تعاریف متعددی از «تولید علم» می‌توان ارائه کرد، از یک دیدگاه تولید علم به معنای یک نظریه، روش یا دستاورد مهم است که حرف جهانی بزند و پس از داوری دقیق تخصصی در یک نشریه بین‌المللی معتبر چاپ شده و در موسسات معیار تولید علم همانند ISI^۱ نمایه شده و در دسترس دیگران قرار گیرد (شفیع‌زاده، ۱۳۸۸). همچنین روش‌ها و راهکارهای عملیاتی سازی تولید دانش می‌تواند حوزه

1. Institute for Scientific Information

وسیعی از اقدامات را در برگیرد، از جمله مصادیق برجسته روش‌های تولید و اشاعه علم می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: طراحی و تدوین نقشه جامع علمی کشور، شناسایی و آگاهی از نیازها، اولویت‌گذاری نیازها (با توجه به امکانات، برنامه‌های فعلی و چشم‌اندازهای آتی)، تقسیم کار، هماهنگی آموزش و پژوهش، ایجاد کرسی‌های نظریه‌پردازی، نگاه متوازن به توسعه همه علوم و رشته‌ها، راهبری نهضت پژوهش و تولید دانش (فراهانی، ۱۳۸۶).

تولید علم یکی از شاخص‌های عمده‌ی رشد و توسعه کشورها محسوب می‌شود. در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ به دنبال افزایش حجم اطلاعات و گسترش تولیدات علمی و رواج اثبات‌گرایی، رویکرد کمی کردن علم با سنجیدن میزان تولید اطلاعات علمی در حیطه‌های مختلف به وجود آمد (اکبری و دیگران، ۱۳۹۴). به این ترتیب و با این دیدگاه، مباحثی نوین پایه‌ریزی شد که از ترکیب واژه‌های سنجی و اسامی حوزه‌های شناخته شده‌ی علمی مانند روان‌شناسی، زیست‌شناسی و نظایر آن، به صورت روان‌سنجی، زیست‌سنجی و مانند آن درآمدند. اصطلاح علم‌سنجی یا «ساینتومتریک»^۱ از ترکیب دو واژه‌ی «ساینتو»^۲ به معنای علم و «متریک»^۳ به معنای اندازه‌گیری مشتق شده است (موحد و ایزدی، ۱۳۸۸).

ونگر^۴ و همکارانش (۲۰۱۱)، علم‌سنجی را زیر رشته‌ای می‌دانند که خود را صرف مطالعات کمی علوم و فناوری می‌کند. همچنین لوپز و دیگران^۵ (۲۰۰۳)، علم‌سنجی را یکی از رایج‌ترین روش‌های سنجش فعالیت‌های علمی می‌دانند که طی آن محقق با به کارگیری روش‌های آماری به مطالعه، بررسی، سنجش و ارزیابی متون علمی می‌پردازد. بررسی‌های علم‌سنجی، ابزار سودمندی برای ارزیابی و شناخت میزان اهمیت علمی و اجتماعی یک رشته‌ی علمی در زمان‌های خاص است و با وجود محدودیت‌های روش‌شناختی که برخی افراد از آن‌ها یاد کرده‌اند (Eisner, 1981)، (Kessler, 1963)، امکان‌بازبینی پژوهش‌ها و بررسی روند رشد و توزیع آن‌ها را یک رشته خاص فراهم می‌کنند یا میزان تولید علم توسط یک گروه کاری، موسسه، دانشگاه یا کشور را ارزیابی می‌کنند (Lopez & etc, 2003, 95-103). لازم به ذکر است روش رایج دیگر برای ارزیابی کیفیت مقالات و گزارش‌های پژوهشی،

-
1. Scientometrics
 2. Sciento
 3. Metrics
 4. Wanger
 5. Lopez

استفاده از معیارهای از پیش تعیین شده است. این ارزیابی را اغلب گروهی از خبرگان و صاحب نظران علمی انجام می دهند. بر این اساس معیارها و ضوابطی چون مفهوم سازی، اهداف، توصیف و نحوه انتخاب نمونه، روش آماری، منابع و مانند آن ها ارزیابی شده است و محققان می کوشند تا میزان رعایت معیارهای مذکور و نیز پرهیز از خطا را تجزیه و تحلیل کنند (شریفی، ۱۳۸۳).

۱-۱. پیشینه تحقیق

اولین پژوهش های این حوزه مربوط می شود به مقاله کوی و واینستوک^۱ (۱۹۸۴)، که با توجه به حجم زیاد مقالات، به ایده ارزیابی مجلات علمی تخصصی حوزه مدیریت (مجله مدیریت آکادمی) پرداختند. همچنین، هانت و بلیر^۲ (۱۹۸۷) به بررسی مجلات علمی تخصصی مدیریت بازرگانی پرداختند (Frank & etc, 1990, 243-253) و بعد از آن ها پژوهشگران دیگر این حوزه را توسعه دادند.

فرانک و دیگران (۱۹۹۰) نیز در پژوهشی به رشد مجله مدیریت استراتژیک در طی سال های ۱۹۷۷ تا ۱۹۸۸ پرداختند. هدف از مقاله آنان، بررسی تأثیر و نفوذ مجله مدیریت استراتژیک بود که به رتبه بندی مقالات نیز پرداخته شد. نتایج نشان می دهد در این ۱۲ سال، نفوذ علمی مدیریت استراتژیک رشد خوبی داشته است و نزدیک به سه برابر شده، به صورتی که حتی پتانسیل تبدیل به دو مجله مجزا را نیز به دست آورد. همچنین گسترش تحقیقات مدیریت استراتژیک و رشد نفوذ آن ممکن است در پاسخ به چالش های ناشی از بحران مداوم از عملکرد مدیریتی و کسب و کار مناسب به نظر برسد، اما کافی نیست و لذا ضرورت ایجاد مجلات دیگر نیز در حوزه مدیریت راهبردی به خوبی احساس می شود.

فلت و دیگران (۲۰۰۶) نیز به بررسی ۳۰ سال انتشار فصلنامه مدیریت پرداختند که در آن سیر تحولات این مجله بررسی شده بود و نتایجی بر حسب تعداد مقالات، تعداد نویسندگان، موضوعات مجله و شاخص ارجاعات به دست آمد (Fleet & etc, 2006, 477-506).

در پژوهش های داخلی نیز، ارشاد و همکاران در مقاله ای به تحلیل اسناد داوری مقالات مجله جامعه شناسی ایران پرداخته اند. این پژوهش به بررسی عمده ترین اشکالات وارده بر

1. Coe & Weinstock

2. Hunt & Blair

مقالات از دیدگاه داوران مجله پرداخته است. یافته‌های این پژوهش پس از کاربرد تکنیک تحلیل عاملی نشان می‌دهد که عمده‌ترین اشکالات وارد شده از سوی داوران به ترتیب اهمیت، ابعاد محتوایی و ساختاری (صوری) مقالات را در برمی‌گیرد. همچنین یافته‌های این پژوهش پس از کاربرد تکنیک تحلیل محتوا حاکی از آن است که عمده‌ترین اشکالات و اصلاحات پیشنهادی داوران بیشتر ناظر بر روش تحقیق مقالات و مباحث نظری آن‌هاست (ارشاد و دیگران، ۱۳۸۴). زکی نیز در بررسی تحلیل محتوای گرایش‌های پژوهشی در مجلات علمی تخصصی مدیریت پرداخته است. در این مقاله اولویت‌های انتشاراتی در مجله‌های مورد بررسی به ترتیب شامل: مباحث نظری در سازمان، عملکرد سازمانی، رفتار سازمانی، نگرش‌های شغلی، تغییر و تحول سازمانی، بازار کار و اقتصاد سازمانی می‌باشد (زکی، ۱۳۸۵).

ولایی و همکاران به بررسی کمی و کیفی مقالات مجله علمی-پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مازندران (نامه) از شماره ۱ تا ۴۷ پرداختند که در این پژوهش ۴۰۷ مقاله مربوط به ۱۳/۵ سال انتشار بررسی شده است. (ولایی و دیگران، ۱۳۸۴). بمانیان و همکاران در پژوهشی مشترک به ارزیابی کمی و کیفی نشریه هنرهای زیبا طی دوره ۱۲ ساله از شماره بهار ۱۳۷۶ تا بهار ۱۳۸۷ از مجله پرداختند که در همان مجله به چاپ رسیده است. این پژوهش به ارایه‌نمایی کلی از روند حاکم بر شمارگان منتشر شده نشریه هنرهای زیبا طی ۱۲ سال پرداخته و نتایج نشان‌دهنده تغییرات محسوس کمی و کیفی رو به پیشرفت در مقالات این نشریه می‌باشد (بمانیان و دیگران، ۱۳۸۷).

موحد و ایزدی در مقاله‌ای به بررسی روند شمارگان منتشر شده فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی در ۱۰ سال گذشته از شماره ۱ تا شماره ۶۶ پرداخته است. در این پژوهش ۳۲۰ مقاله در ۳۰ شماره منتشره با روش تحلیل محتوای کمی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج به دست آمده نشان‌دهنده پیشرفت کمی و کیفی در ۸ پارامتر مورد بررسی است. تنها ۶/۶ درصد از مقالات مورد بررسی حاصل استخراج از کارهای علمی-پژوهشی قبل بوده است و در اغلب مقالات روش تحقیق در مقاله به روشنی ذکر نشده است و بیشترین روش تحقیق استفاده شده در مقالات روش تحلیلی-توصیفی بوده است (موحد و ایزدی، ۱۳۸۸).

همچنین سلطانی نیز در مقاله‌ای به بررسی، تحلیل و ارزیابی مقالات فصلنامه پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی در ۱۴ شماره پرداخته است. روش تحقیق او، کیفی و مبتنی بر تحلیل محتوا بوده که ۱۰۲ مقاله چاپ شده در ۱۴ شماره فصلنامه را در برمی‌گیرد. نتایج نشان می‌دهد

که در بیشتر پژوهش‌ها، (۶۸/۶۲ درصد) از روش تحقیق کمی بر پایه پیمایش استفاده شده است. سازمان یا شرکت با ۵۴/۹۰ درصد بالاترین میزان سطح تحلیل در مطالعات و تحقیقات مدیریت منابع انسانی بوده است. (سلطانی، ۱۳۹۳).

۲-۱. روش‌شناسی

این تحقیق از نوع کیفی و مبتنی بر تحلیل محتواست و از رویکرد توصیفی-تحلیلی برای توصیف و ارزیابی محتوای مقالات جامعه‌ی هدف استفاده شده است. در تحلیل محتوا، عناصر موردنظر گردآوری و طبقه‌بندی می‌شوند و مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند (حافظ‌نیا، ۱۳۸۶). تحلیل محتوای آزمون نظام‌مند و تکرارپذیر نمادهای ارتباطی است که طی آن ارزش‌های عددی براساس قوانین معتبر اندازه‌گیری، به متن نسبت داده می‌شوند. سپس با استفاده از روش‌های آماری، روابط بین آن ارزش‌ها تحلیل می‌شود (رایف و دیگران، ۱۳۸۱). در مورد اعتبار تحقیق نیز باید گفت، برای بررسی روایی پژوهش حاضر، هریک از شاخص‌های مورد نظر در مقاله توسط محققین مورد بررسی قرار گرفته و در هر مورد اختلاف مورد بررسی و بازبینی مجدد قرار گرفته است. از سوی دیگر در بحث روش‌شناسی، تعدد پژوهش با روش ثابت در موضوعاتی که مورد تأیید مجامع علمی قرار گرفته باشد، تأییدکننده پژوهش است.

جامعه آماری این تحقیق، ۲۰۰ مقاله منتشر شده در ۶ سال گذشته از شماره ۱ (بهار ۱۳۸۹) تا شماره ۲۴ (زمستان ۱۳۹۴) مجله مطالعات مدیریت راهبردی است که به‌منظور توصیف عینی و کیفی محتوای مفاهیم، بررسی به‌صورت نظام‌دار و با کمک از آیین‌نامه چاپ مجلات علمی و پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام شده است. در این پژوهش، نمونه‌گیری انجام نشده و تمامی جامعه به صورت سرشماری مورد بررسی قرار گرفت.

فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات مدیریت راهبردی به صاحب امتیازی دانشگاه شهید بهشتی و انجمن مدیریت راهبردی ایران از مجلات معتبر علمی-پژوهشی در حوزه علوم انسانی (مدیریت) و مورد تأیید کمیسیون بررسی مجلات علمی کشور وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و همچنین یکی از مجلات تخصصی در موضوع مدیریت راهبردی کشور می‌باشد که توانسته است در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) نیز نمایه شود.

این مجله به آدرس <http://scj.sbu.ac.ir/index.php/StrategicManagementStudies>

در سامانه مجلات دانشگاه شهید بهشتی (پند) قرار داشته و از ابتدای فصل بهار سال ۱۳۸۹ با اخذ درجه علمی-پژوهشی شروع به انتشار کرده و آخرین دستاوردهای کاربردی حاصل از تحقیقات و مطالعات مدیریت راهبردی ایران را در دسترس پژوهشگران دانشگاهی در حوزه‌های مدیریت راهبردی و همچنین مدیران صنعت و خدمات در بخش‌های دولتی و خصوصی قرار داده است.

چشم‌انداز این مجله، قرار داشتن در صدر نشریات دو زبانه (فارسی و انگلیسی) پر استناد حوزه مطالعات مدیریت راهبردی در جهان است و مأموریت و اهدافی را نیز در این راستا پیش روی خود دارد.

لازم به ذکر است کمیسیون نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به کمک سامانه ارزیابی نشریات علمی خود در راستای رتبه‌بندی و ارتقای نشریات علمی کشور، شاخص‌هایی را برای ارزیابی نشریات علمی تعریف کرده است. شاخص‌ها در دو دسته ظاهری و محتوایی قرار دارند که شاخص‌های ظاهری عبارتند از: انتشار به موقع، نمایه‌سازی در پایگاه‌های اطلاعات علمی، سایت و نرم‌افزار استاندارد، تکمیل اطلاعات در سامانه ارزیابی نشریات و همچنین شاخص‌های محتوایی و علمی نیز عبارتند از: داوری علمی، رعایت آیین نگارش و استانداردهای شکلی نشریه. هرچند، ارزیابی سال ۱۳۹۳ این کمیسیون، صرفاً براساس شاخص‌های ظاهری بوده و طبق اطلاعات سایت این سامانه، قرار است در سال‌های آینده، شاخص‌های محتوایی و علمی نیز مورد استفاده قرار بگیرند (سامانه ارزیابی نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۱۳۹۵).

لذا با استفاده از شاخص‌های سامانه ارزیابی نشریات علمی و مقالات مشابه این حوزه، ارزیابی‌ها در قالب ۱۰ پارامتر زیر تعیین گردید: «سهم موضوعی مقالات»، «مشارکت نهادهای علمی»، «رتبه علمی مؤلفین»، «تعداد نویسندگان»، «روش‌ها و تکنیک‌های مورد استفاده»، «مشارکت گروه‌های علمی-تخصصی»، «تفکیک مقالات برحسب منابع استخراجی»، «منابع و مآخذ»، «مدت زمان پذیرش مقالات» و «وضعیت ظاهری مقالات». در بررسی هر کدام، ابتدا به تشریح کلی پارامتر و سپس به آرایه آن به صورت جدول و نمودار و تجزیه و تحلیل برون‌دادهای حاصل از بررسی کمی هر یک از پارامترها پرداخته می‌شود. در این میان، برای تجزیه و تحلیل نتایج تحقیق نیز، از آمار توصیفی، درصد‌های لازم و شکل‌های گرافیکی در قالب جداول و نمودار استفاده شده است.

۲. تعریف عملیاتی

سهم موضوعی مقالات: در این پژوهش با بررسی‌های صورت گرفته، ۵ موضوع کلان و ۲۹ زیرموضوع شناسایی شد. موضوعاتی همچون: راهبرد و انواع نظریه و مدل‌های آن (شامل تفکر راهبردی، نقشه راهبردی، الگوهای راهبردی) - فرآیند مدیریت راهبردی (شامل برنامه‌ریزی، اجرا، کنترل) - تحلیل راهبردی (شامل تحلیل محیط بیرونی، درونی، تصمیمات راهبردی، مزیت رقابتی، توانمندی‌های پویا، قابلیت‌های راهبردی) - سطوح و گزینه‌های راهبردی (شامل اسناد بالادستی، راهبرد سطح ملی، سطح شرکت، سطح کسب و کار، سطح عملیات، بازاریابی، بازار، هماهنگی راهبردی) - سایر حوزه‌های مرتبط با مدیریت راهبردی (مدیریت دانش، آینده‌پژوهی، مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری، هوشمندی سازمانی، سیستم‌های اطلاعات و مطالعات راهبردی).

مشارکت نهادهای علمی: سهم مشارکت دانشگاه‌ها و سایر موسسات آموزشی و پژوهشی از نظر تعداد مقالات به چاپ رسانده، که در این مورد محل خدمت نویسندگان اول مقالات در نظر گرفته شده است.

رتبه علمی مؤلفین: به ترتیب شامل رتبه علمی استاد، دانشیار، استادیار، مربی، دانشجویان تحصیلات تکمیلی دوره دکتری و کارشناسی ارشد می‌باشد.

تعداد نویسندگان: نشان‌دهنده تعداد نویسندگان و مشارکت پژوهشگران هر مقاله و وضعیت نویسنده مسئول هر پژوهش است.

روش‌ها و تکنیک‌های مورد استفاده: شامل روش‌های مورد استفاده در نگارش مقالات (توصیفی - کاربردی، توصیفی - تحلیلی، موردی، مطالعه تطبیقی، تجربی، سایر)؛ روش تحقیق (کمی، کیفی، آمیخته (ترکیبی)، مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی منابع)؛ ابزارهای تحقیق (پرسشنامه، مصاحبه، ترکیبی، بررسی اسناد و تحلیل محتوا)؛ سطح تحلیل (فرد/افراد، شرکت/سازمان، صنعت، کشور/ملی) و حوزه مورد مطالعه تحقیقات (صنعت، کشاورزی، خدمات) می‌باشد.

مشارکت گروه‌های علمی-تخصصی: سهم مشارکت گروه‌های علمی-تخصصی از نظر تعداد مقالات به چاپ رسیده در مجله که در این مورد معیار گروه علمی-تخصصی نویسنده اول مقاله است.

تفکیک مقالات برحسب منابع استخراجی: مقالاتی که حاصل استخراج از سایر زمینه‌های

علمی-پژوهشی مانند رساله دکتری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، طرح پژوهشی، ترجمه، پروژه کلاسی، سخنرانی و یا سایر باشند.

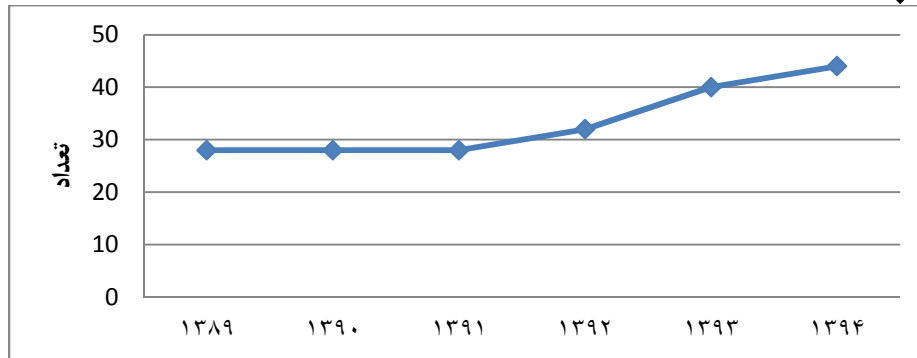
منابع و مآخذ: نشان‌دهنده تعداد منابع فارسی، عربی و لاتین استفاده شده در مقالات می‌باشد. **مدت زمان پذیرش مقالات:** نشان‌دهنده مدت زمانی است که مجله از زمان دریافت مقاله تا پذیرش آن‌ها جهت چاپ در مجله به هریک از مقالات اختصاص داده است. **وضعیت ظاهری مقالات:** یکی از پارامترهای مورد ارزیابی دیگر، وضعیت ظاهری مقالات برحسب تعداد صفحه، تعداد جدول، تعداد عکس و نمودار می‌باشد.

۳. نتایج و تحلیل داده‌ها

وضعیت کلی و تعداد تمامی ۲۰۰ مقاله چاپ شده در نشریه، در جدول ۱ و همچنین شکل ۱ قابل مشاهده است. مجله از سال ۱۳۹۲ به بعد، به تعداد مقالات چاپ شده خود افزوده، به طوری که در سال ۱۳۹۴ شاهد بیشترین تعداد مقاله چاپ شده با متوسط چاپ هر شماره ۱۱ عدد، تعداد کل مقالات آن سال به ۴۴ مقاله و سهم ۲۲ درصدی از کل مقالات چاپ شده، رسیده است. این موضوع، بیانگر این است که مجله به طور چشم‌گیری مورد اقبال پژوهشگران قرار گرفته و روند ورود مقالات به مجله افزایشی بوده است و به نظر می‌رسد با توجه به حوزه پرستقبال مدیریت راهبردی، بهتر است همچنان ظرفیت مجله برای انتخاب، ارزیابی و چاپ مقالات قوی و غنی افزایش یابد.

جدول ۱- فهرست مقالات چاپ شده به تفکیک هر سال

ردیف	سال دریافت و چاپ مقالات	شماره	فصل	تعداد مقالات چاپ شده	درصد مقالات چاپ شده سالانه	تعداد مقالات چاپ شده سالانه
۱	۱۳۸۹	۱	بهار	۷	۱۴	۲۸
		۲	تابستان	۷		
		۳	پاییز	۷		
		۴	زمستان	۷		
۲	۱۳۹۰	۵	بهار	۷	۱۴	۲۸
		۶	تابستان	۷		
		۷	پاییز	۷		
		۸	زمستان	۷		
۳	۱۳۹۱	۹	بهار	۷	۱۴	۲۸
		۱۰	تابستان	۷		
		۱۱	پاییز	۷		
		۱۲	زمستان	۷		
۴	۱۳۹۲	۱۳	بهار	۷	۱۶	۳۲
		۱۴	تابستان	۷		
		۱۵	پاییز	۹		
		۱۶	زمستان	۹		
۵	۱۳۹۳	۱۷	بهار	۹	۲۰	۴۰
		۱۸	تابستان	۹		
		۱۹	پاییز	۱۱		
		۲۰	زمستان	۱۱		
۶	۱۳۹۴	۲۱	بهار	۱۱	۲۲	۴۴
		۲۲	تابستان	۱۱		
		۲۳	پاییز	۱۱		
		۲۴	زمستان	۱۱		
جمع						
				۲۰۰	۱۰۰	

شکل ۱- روند رشد مقالات چاپ شده در فصلنامه مطالعات مدیریت راهبردی طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴

۱. سهم موضوعی مقالات

با بررسی عناوین مقالات و کلیدواژگان به کار برده شده در مجموعه مقاله‌های چاپ شده در نشریه مورد مطالعه، نتایج حکایت از آن دارد که به‌طور کلی مقالات را می‌توان در ۵ موضوع کلان و ۲۹ موضوع جز دسته‌بندی کرد. در بررسی سهم موضوعی مقالات با توجه به مباحث مدیریت راهبردی، بررسی ۵ موضوع مدیریت راهبردی مورد مطالعه و پژوهش قرار گرفته است که عبارتند از: «راهبرد و انواع نظریه و مدل‌های آن»، «فرآیند مدیریت راهبردی»، «تحلیل راهبردی»، «سطوح و گزینه‌های راهبردی» و «سایر حوزه‌های مرتبط با مدیریت راهبردی».

جدول ۲- دسته‌بندی مقالات براساس موضوعات کلان و جز مدیریت راهبردی

ردیف	عناوین و موضوعات کلان	موضوعات جز	فراوانی	درصد فراوانی
۱	راهبرد و انواع نظریه و مدل‌های آن	تفکر راهبردی	۱۰	۰/۰۵
۲		نقشه راهبردی	۴	۰/۰۲
۳		الگوهای راهبردی	۱۳	۰/۰۷
۴	فرآیند مدیریت راهبردی	برنامه‌ریزی	۳	۰/۰۲
۵		اجرای راهبرد از طریق ساختار	۲	۰/۰۱
۶		اجرای راهبرد از طریق فرهنگ	۵	۰/۰۳
۷		اجرای راهبرد از طریق رهبری	۴	۰/۰۲
۸		کنترل و ارزیابی عملکرد	۱۲	۰/۰۶
۹		تحلیل محیط بیرونی	۳	۰/۰۲
۱۰		تحلیل درونی	۴	۰/۰۲
۱۱	تحلیل راهبردی	تصمیمات راهبردی	۴	۰/۰۲
۱۲		مزیت رقابتی	۹	۰/۰۵
۱۳		توانمندی‌های پویا	۱۰	۰/۰۵
۱۴		قابلیت‌های راهبردی	۷	۰/۰۴
۱۵		اسناد بالادستی راهبردی	۳	۰/۰۲
۱۶		راهبرد سطح ملی	۳	۰/۰۲
۱۷		راهبرد سطح شرکت	۴	۰/۰۲
۱۸	سطوح و گزینه‌های راهبردی	راهبرد سطح کسب و کار	۴	۰/۰۲
۱۹		راهبرد سطح عملیات منابع انسانی	۱۸	۰/۰۹
۲۰		راهبرد سطح عملیات تکنولوژی	۵	۰/۰۳
۲۱		راهبرد بازاریابی	۱۱	۰/۰۶
۲۲		راهبردهای بازار با رویکرد تجارت بین‌الملل	۱۳	۰/۰۷
۲۳		راهبردهای بازار با رویکرد مدیریت برند	۸	۰/۰۴
۲۴		هماهنگی راهبردی	۴	۰/۰۲
۲۵	سایر حوزه‌های مرتبط با مدیریت راهبردی	مدیریت دانش	۱۲	۰/۰۶
۲۶		آینده پژوهی	۴	۰/۰۲
۲۷		مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری	۱۲	۰/۰۶
۲۸		هوشمندی سازمانی	۶	۰/۰۳
۲۹		سیستم‌های اطلاعات و مطالعات راهبردی	۳	۰/۰۲
کل		۶ موضوع کلان	۲۹ موضوع جزء	۲۰۰

با توجه به جدول ۲، سهم موضوعی مقالات از ۲۰۰ مقاله مورد بررسی به ترتیب به موضوع سطوح و گزینه‌های راهبردی با ۳۷ درصد، تحلیل راهبردی با ۱۹ درصد، سایر

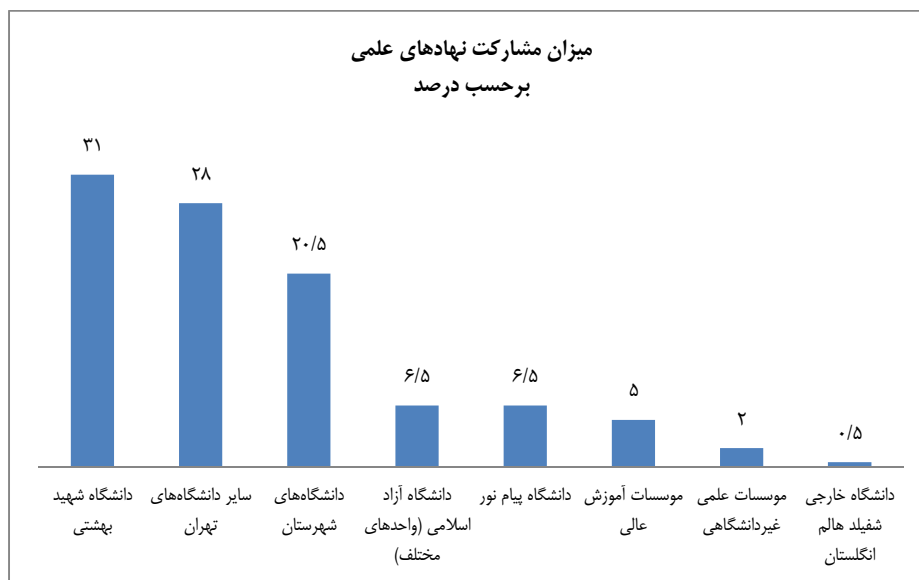
حوزه‌های مرتبط با مدیریت راهبردی با ۱۹ درصد، راهبرد و انواع نظریه و مدل‌های آن با ۱۳ درصد و در نهایت فرآیند مدیریت راهبردی با ۱۲ درصد اختصاص یافته است. همچنین بیشترین فراوانی در زیرموضوعات به راهبرد سطح عملیات منابع انسانی با ۹ درصد، راهبردهای بازار با رویکرد تجارت بین‌الملل و همچنین الگوهای راهبردی با ۷ درصد اختصاص یافته و کمترین سهم به اجرای راهبرد از طریق ساختار با ۱ درصد اختصاص یافته است. به‌طور کلی به نظر می‌رسد پراکنش سهم موضوعی مقالات بر روی طیف ۲۰۰ مقاله مورد بررسی از پراکنش نسبتاً یکسانی برخوردار است.

۴. مشارکت نهادهای علمی

در زمینه مشارکت نهادهای علمی با مجله مطالعات مدیریت راهبردی، در طی ۶ سال گذشته، در مجموع ۲۰۰ محقق (با احتساب نویسنده اول مقاله) مشارکت داشته‌اند که نهاد علمی مربوط به هر محقق مورد بررسی قرار گرفته است تا میزان مشارکت هر یک از نهادهای علمی کشور در مجله مشخص گردد. در مجموع ۴۷ نهاد علمی کشور در قالب دانشگاه و سایر نهادهای علمی-پژوهشی در ۲۰۰ مقاله مورد بررسی مشارکت داشته‌اند. همان‌طور که در جدول ۳ نیز مشخص شده است، از ۲۰۰ مقاله منتشر شده در مجله، تعداد ۶۲ مقاله یعنی ۳۱ درصد از کل مقالات را دانشگاه شهید بهشتی به خود اختصاص داده است و بخش اعظم درصد باقی مانده (۲۸ درصد) مربوط به سایر دانشگاه‌های تهران می‌باشد. دانشگاه‌هایی همچون دانشگاه علامه طباطبایی با ۹ درصد- دانشگاه تهران با ۵/۵ درصد- دانشگاه دفاع ملی با ۳ درصد- دانشگاه تربیت مدرس با ۲/۵ درصد- دانشگاه امام صادق (ع) با ۱/۵ درصد و برخی دانشگاه‌های دیگر تهران، در این گروه قرار می‌گیرند. ضمن این که دانشگاه‌های شهرستان نیز با ۴۱ مقاله و ۲۰/۵ درصد در رده سوم قرار دارند. برخی دانشگاه‌های فعال‌تر شهرستان عبارتند از: دانشگاه اصفهان با ۴/۵ درصد- دانشگاه فردوسی مشهد با ۴ درصد- دانشگاه یزد با ۲/۵ درصد- دانشگاه سمنان با ۲ درصد- دانشگاه شیراز با ۲ درصد. سهم بقیه‌ی نهادهای علمی کشور (۲۱ نهاد) در کل حدود ۲۰/۵ درصد است که شامل دانشگاه آزاد، موسسات آموزش عالی و موسسات علمی غیردانشگاهی دیگر می‌باشد.

جدول ۳- میزان مشارکت نهادهای علمی

درصد فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	گروه	نهادهای و موسسات علمی
۳۱	۳۱	۶۲	۱ دانشگاه	دانشگاه شهید بهشتی
۵۹	۲۸	۵۶	۱۲ دانشگاه	سایر دانشگاه‌های تهران
۷۹/۵	۲۰/۵	۴۱	۱۳ دانشگاه	دانشگاه‌های شهرستان
۸۶	۶/۵	۱۳	۸ واحد دانشگاه آزاد	دانشگاه آزاد اسلامی (واحدهای مختلف)
۹۲/۵	۶/۵	۱۳	دانشگاه پیام نور	دانشگاه پیام نور
۹۷/۵	۵	۱۰	۷ دانشگاه	موسسات آموزش عالی
۹۹/۵	۲	۴	۴ موسسه	موسسات علمی غیردانشگاهی
۱۰۰	۰/۵	۱	۱ دانشگاه	دانشگاه خارجی شفیلد هالم انگلستان
	۱۰۰	۲۰۰	۴۷ موسسه	کل

شکل ۲- میزان مشارکت نهادهای علمی

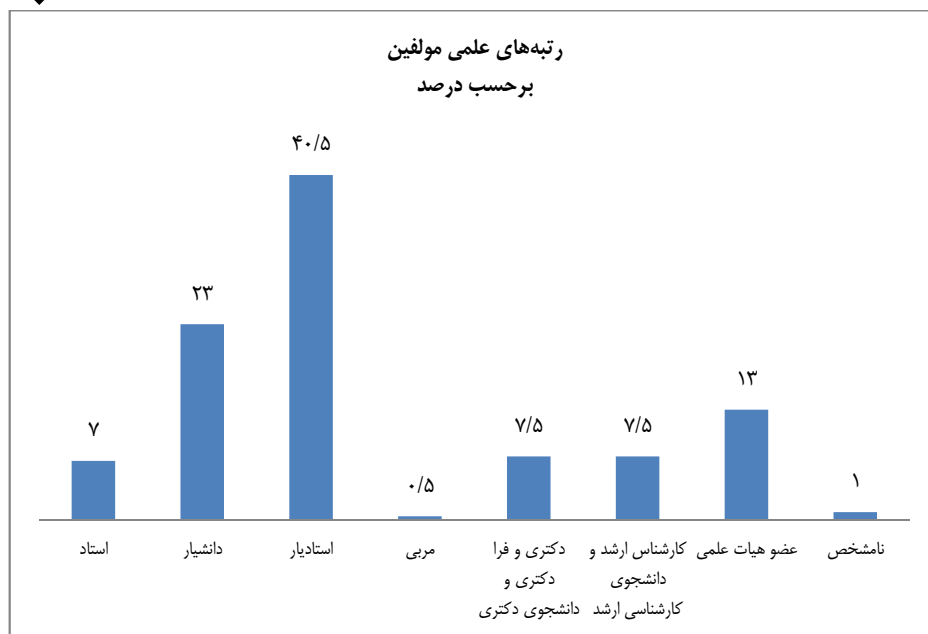
اطلاعات آماری جدول ۳ و همچنین شکل ۲ بیانگر این واقعیت است که نشریه برخلاف برخی مجلات علمی پژوهشی که فقط به چاپ مقالات داخلی دانشگاه خود اهتمام می‌ورزند، بدون تعصب زیاد، سهم بخش داخلی را تا ۳۱ درصد و بخش خارج از دانشگاه خود را تا ۶۹ درصد منظور کرده است و این میزان برابر با حتی کمتر از حد مجاز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. این وضعیت را می‌توان یکی از دستاوردهای مهم این مجله به شمار آورد؛ چرا که در انتخاب و چاپ مقالات، صرفاً بر ملاک‌ها و معیارهای علمی پای فشرده است.

۵. رتبه‌های علمی مولفین

رتبه‌های علمی ۲۰۰ نویسنده مقالات (با احتساب نویسنده اول مقالات) شامل اعضای هیأت علمی استاد، دانشیار، استادیار و مربی، دانشجویان تحصیلات تکمیلی دوره دکتری و دوره کارشناسی ارشد و آن دسته از اعضای هیأت علمی که رتبه ایشان در مقالات ذکر نشده را مورد بررسی قرار داده که در جدول ۴ و همچنین شکل ۳ بررسی این پارامتر در ۲۰۰ مقاله اشاره شده است.

جدول ۴- رتبه‌های علمی مولفین

رتبه	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
استاد	۱۴	۷	۷
دانشیار	۴۶	۲۳	۳۰
استادیار	۸۱	۴۰/۵	۷۰/۵
مربی	۱	۰/۵	۷۱
دکتری و فرا دکتری و دانشجوی دکتری	۱۵	۷/۵	۷۸/۵
کارشناس ارشد و دانشجوی کارشناسی ارشد	۱۵	۷/۵	۸۶
عضو هیات علمی	۲۶	۱۳	۹۹
نامشخص	۲	۱	۱۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰	

شکل ۳- رتبه‌های علمی مولفین

بررسی داده‌های مربوطه نشان می‌دهد که رتبه علمی به ترتیب شامل ۷ درصد استاد، ۲۳ درصد دانشیار، ۴۰/۵ درصد استادیار، ۰/۵ درصد مربی، ۷/۵ درصد فارغ‌التحصیلان دکتری و دانشجویان دکتری، ۷/۵ درصد فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد و دانشجوی کارشناسی ارشد است. ضمن این که در ۱۳ درصد از مقالات، رتبه علمی اعضای هیأت علمی ذکر نشده و ۱ درصد نیز هیچ اطلاعی از رتبه علمی نویسنده وجود ندارد.

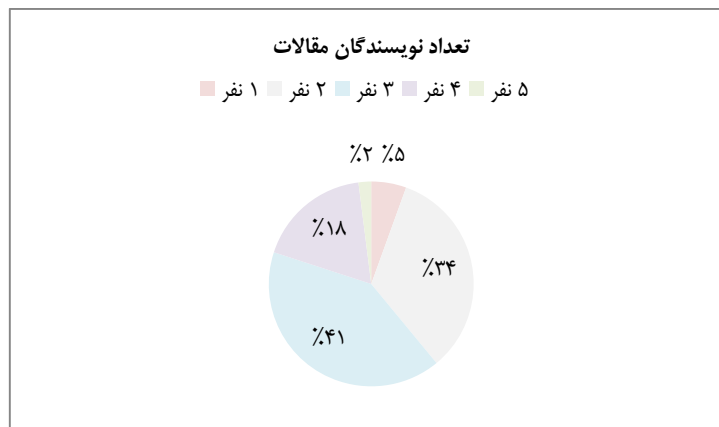
بدین ترتیب بیشترین سهم از مقالات را نویسندگان با رتبه علمی استادیار دارا بوده‌اند و بعد از آن به ترتیب مولفین با رتبه‌های دانشیار، دکتری و دانشجوی دکتری همانند کارشناسی ارشد و دانشجوی کارشناسی ارشد و سپس استاد مشارکت داشته‌اند. در نگاهی کلی‌تر مشارکت هیأت علمی مؤسسات و دانشگاه‌ها نزدیک به ۸۴ درصد می‌باشد. در حالی که تنها ۱۵ درصد از مقالات به دانشجویان و دانش‌آموختگان دوره تحصیلات تکمیلی اختصاص دارد.

۶. تعداد نویسندگان مقالات

نتایج پژوهش نشان می‌دهد در مجموع ۵۵۵ نفر محقق در نگارش ۲۰۰ مقاله مجله مشارکت داشته‌اند، که سهم هر مقاله تقریباً ۲/۷۸ نفر بوده است. اطلاعات مندرج در جدول ۵ و شکل ۴ نشان می‌دهد که بیشترین مقالات چاپ شده در مجله، با ۴۱ درصد مربوط به نویسندگان مشترک ۳ نفره، ۳۳/۵ درصد مربوط به نویسندگان مشترک ۲ نفره، ۱۸ درصد مربوط به نویسندگان مشترک ۴ نفره و تنها ۲ درصد مربوط به نویسندگان مشترک ۵ نفره است. ضمن این که ۵/۵ درصد مقالات توسط یک نفر نوشته شده است که نشان می‌دهد کار گروهی پژوهشگران در حال رشد است.

جدول ۵- تعداد نویسندگان مقالات

تعداد نویسنده	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
۱ نفر	۱۱	۵/۵	۵/۵
۲ نفر	۶۷	۳۳/۵	۳۹
۳ نفر	۸۲	۴۱	۸۰
۴ نفر	۳۶	۱۸	۹۸
۵ نفر	۴	۲	۱۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰	

شکل ۴- تعداد نویسندگان مقالات

مطلب مهم دیگر در این زمینه، جایگاه نویسنده مسئول مقاله در بین نویسندگان است. جدول ۶ نشان می‌دهد اکثر نویسندگان اول، همان نویسنده مسئول بوده‌اند با ۴۸/۵ درصد و بعد از آن، نویسندگان دوم با ۳۴ درصد در رتبه بعدی جایگاه نویسنده مسئول مقالات قرار دارند.

جدول ۶- جایگاه نویسنده مسئول مقاله در بین نویسندگان

جایگاه نویسنده	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
نفر اول	۹۷	۴۸/۵	۴۸/۵
نفر دوم	۶۸	۳۴	۸۲/۵
نفر سوم	۱۹	۹/۵	۹۲
نفر چهارم	۱۴	۷	۹۹
نفر پنجم	۲	۱	۱۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰	

۷. روش‌ها و تکنیک‌های مورد استفاده

طبقه‌بندی روش‌های مورد استفاده در این پژوهش عبارت است از: روش‌های توصیفی-کاربردی، توصیفی-تحلیلی، موردی، مطالعه تطبیقی و تجربی می‌باشد. بر اساس جدول ۷، ۶۵ درصد از مقالات توصیفی-کاربردی، ۹/۵ درصد توصیفی-تحلیلی، ۷/۵ درصد موردی و ۱۱ درصد از سایر روش‌ها استفاده شده است. بنابراین همان‌طور که مشاهده می‌شود و از بررسی کیفی روش‌های تحقیق استفاده شده در مقالات مشخص است، به نظر در کل اصرار چندانی از طرف نویسندگان برای اشاره به روش تحقیق خاص مورد استفاده خود در مقالات دیده نمی‌شود. ضمن این که نزدیک به ۷ درصد از مقالات منتشر شده روش مورد استفاده در نگارش تحقیق را ذکر نکرده‌اند.

جدول ۷- روش‌های مورد استفاده در نگارش مقالات

روش	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
توصیفی- کاربردی	۱۳۰	۶۵	۶۵
توصیفی- تحلیلی	۱۹	۹/۵	۷۴/۵
موردی	۱۵	۷/۵	۸۲
مطالعه تطبیقی	۰	۰	۸۲
تجربی	۰	۰	۸۲
سایر	۲۲	۱۱	۹۳
ذکر نشده	۱۴	۷	۱۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰	

مطلب مهم دیگر در این زمینه، نوع روش تحقیق است. از نظر ماهیت تحقیق، همچنان که در جدول ۸ نشان داده شده است از بین ۲۰۰ مقاله بررسی شده، ۳۶ درصد آن‌ها به روش تحقیقات کمی، ۶ درصد به روش کیفی، ۴۶/۵ درصد به روش تحقیق آمیخته (ترکیبی) و ۱۱/۵ درصد آن‌ها نیز با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی منابع و تحقیقات پیشین انجام شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که به دلیل سهولت روش‌های کمی در تحقیقات، معمولاً پژوهش‌گران به این نوع از تحقیق بیشتر رغبت نشان می‌دهند، چرا که هم در سیاست‌گذاری‌های وزارت علوم و هم به لحاظ داوری و برخورداری از امتیاز بالاتر و اطمینان از چاپ مقالات در مجلات علمی پژوهشی، بر تحقیقات کمی بیشتر تأکید می‌شود. هرچند اخیراً مجله مورد نظر روند پذیرش مقالات کیفی و به خصوص مقالات آمیخته خود را افزایش داده، اما به نظر لازم است جهت‌گیری مجله به پذیرش و اولویت دادن به مقالاتی که از روش‌های کیفی استفاده می‌کنند، نیز توجه بیشتری نماید.

جدول ۸- فراوانی مقالات چاپ شده از نظر روش تحقیق

روش تحقیق	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
کمی	۷۲	۳۶	۳۶
کیفی	۱۲	۶	۴۲
آمیخته (ترکیبی)	۹۳	۴۶/۵	۸۸/۵
مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی منابع	۲۳	۱۱/۵	۱۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰	

همچنین در این پژوهش، ابزارهای تحقیق نیز مورد بررسی قرار گرفت. جدول ۹ نشان

می‌دهد که ۶۱ درصد پژوهش‌ها برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز از پرسشنامه، ۴ درصد از مصاحبه، ۲۵/۵ درصد از روش تحقیق آمیخته (یعنی ترکیبی از پرسشنامه و مصاحبه) و ۹/۵ درصد نیز بر پایه‌ی استفاده از اسناد، شواهد و تحلیل محتوا انجام شده است. اطلاعات به دست آمده از این جدول، بیانگر این حقیقت است که به دلیل سهولت نسبی طراحی، توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه به عنوان یک ابزار تحقیق، بیشتر پژوهشگران به این ابزار روی آورده‌اند و به نظر می‌رسد در سیاست‌گذاری‌های نشریه لازم است بر این نکته تأکید شود که مقالات برآمده از روش‌های ترکیبی همچنان در اولویت قرار دارند.

جدول ۹- فراوانی مقالات چاپ شده از نظر منبع داده و ابزار تحقیق

روش تحقیق	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
پرسشنامه	۱۲۲	۶۱	۶۱
مصاحبه	۸	۴	۶۵
ترکیبی	۵۱	۲۵/۵	۹۰/۵
بررسی اسناد و تحلیل محتوا	۱۹	۹/۵	۱۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰	

همچنین وضعیت سطح تحلیل نیز نشان می‌دهد که فرد یا افراد با ۱۲۶ مورد و به عبارتی ۶۳ درصد، بالاترین میزان سطح تحلیل در مطالعات بوده است. ۳۰/۵ درصد (۶۱ مورد) از مطالعات در سطح شرکت یا سازمان بوده و بعد از آن، سطح ملی قرار دارد با ۴ درصد و در انتها سطح صنعت با ۰/۵ درصد حضور دارد. این بررسی‌ها نشان می‌دهد که در موضوعات متناسب با مدیریت راهبردی در این مجله، بیشتر پژوهش‌ها در سطح تحلیل افراد و احتمالاً مدیران ارشد بوده است. جدول ۱۰، نشان‌دهنده وضعیت مقالات از نظر سطح تحلیل می‌باشد.

جدول ۱۰- فراوانی مقالات چاپ شده از نظر سطح تحلیل

روش تحقیق	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
فرد / افراد	۱۲۶	۶۳	۶۳
شرکت / سازمان	۶۱	۳۰/۵	۹۳/۵
صنعت	۱	۰/۵	۹۴
کشور / ملی	۸	۴	۹۸
ذکر نشده	۴	۲	۱۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰	

همچنین وضعیت حوزه مورد مطالعه تحقیقات در جدول ۱۱ ارایه شده است که نشان می‌دهد حوزه خدمات، جذابیت بیشتری برای کارهای پژوهشی پژوهشگران دارد.

جدول ۱۱- فراوانی مقالات چاپ شده از نظر حوزه مورد مطالعه

روش تحقیق	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
صنعت	۷۰	۳۵	۳۵
کشاورزی	۱	۰/۵	۳۵/۵
خدمات	۱۲۱	۶۰/۵	۹۶
ذکر نشده	۸	۴	۱۰۰
کل	۲۰۰	۱۰۰	

۸. مشارکت گروه‌های علمی-تخصصی

رشته‌های میان‌رشته‌ای مورد توجه نهادهای علمی بخصوص وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. مدیریت راهبردی با توجه به موضوعات مختلف علمی که مورد بررسی قرار می‌دهد و ماهیت نسبتاً بین رشته‌ای آن انتظار می‌رود مشارکت گروه‌های علمی در مجلات این رشته زیاد و متنوع باشد. در این بحث به بررسی بود و نبود این نگرش در مقالات با استفاده از بررسی مشارکت گروه‌های تخصصی نویسندگان مقالات به عنوان معرف رشته‌های مختلف علمی-تخصصی پرداخته شد. اما متأسفانه کمتر از ۱۰ درصد نویسندگان اول مقالات، رشته تحصیلی خود را مشخص کرده بودند و در واقع پرداختن به این پارامتر نتیجه خاصی نداشت. فقط به نظر می‌رسد به جز رشته‌های مدیریت و مدیریت اجرایی با گرایش‌های مختلف، رشته‌های مهندسی صنایع، حوزه‌های نظامی و امنیتی، حسابداری، علوم سیاسی، جامعه‌شناسی و روانشناسی نیز از پتانسیل خوبی برای ارایه مقاله در مجله برخوردار باشند و پیشنهاد می‌شود مجله در مقالات آتی خود، از نویسندگان بخواد رشته تحصیلی و علمی خود را نیز مشخص کنند.

۹. تفکیک مقالات بر حسب منبع استخراجی

تدوین مقاله علمی برای انتشار در مجله‌های علمی در محیط‌های علمی به ویژه در محیط‌های دانشگاهی شیوه متعارفی برای تولیدکنندگان و دست‌اندرکاران مسایل علمی است. صرف‌نظر از آثار حقوقی و اداری و استخدامی، اساساً هر نویسنده‌ای علاقه‌مند است حاصل کار خود را در مجله یا نشریه‌ای منتشر کند و آن را به اطلاع علاقه‌مندان برساند (حافظ‌نیا، ۱۳۸۶). از این رو

با چنین رویکردی به بررسی جزئی و کلی آن دسته از مقالاتی پرداخته شده است که حاصل استخراج از دیگر زمینه‌های علمی-پژوهشی قبلی از قبیل «رساله دکتری»، «پایان‌نامه کارشناسی ارشد»، «طرح پژوهشی»، «ترجمه»، «پروژه کلاسی» و «سخنرانی در کنفرانس» بوده است. با بررسی مقالات چاپ شده مشخص گردید که کمتر مقاله‌ای نوع منبع استخراجی خود را به خوبی مشخص کرده بود. هرچند می‌توان حدس زد که بسیاری از مقاله‌ها، مستخرج از رساله و پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی باشد و پیشنهاد می‌شود مجله در مقالات آتی خود، از نویسندگان بخواهد منبع استخراجی پژوهش خود را نیز به روشنی مشخص کنند.

۱۰. منابع و مآخذ

منابع و مآخذ مورد استفاده در مقالات شامل مقالات فارسی، عربی و لاتین می‌باشند. در مقالات مورد بررسی در مجموع از ۶۲۷۹ منبع در انجام پژوهش استفاده شده است که از این تعداد ۱۸۲۴ منبع یعنی ۲۹ درصد از منابع فارسی و ۴۴۴۲ منبع یعنی ۷۱ درصد از منابع لاتین می‌باشند و تنها ۱۳ منبع عربی مورد استناد قرار گرفته‌اند که تقریباً صفر درصد محسوب می‌شود. میانگین منابع مورد استفاده برای ۲۰۰ مقاله برابر با ۳۱ منبع برای هر مقاله می‌باشد که رقم رضایت‌بخش خوبی در استفاده از منابع می‌باشد. میانگین منابع لاتین مورد استفاده در هر مقاله برابر با ۲۲ منبع می‌باشد و این رقم برای منابع فارسی معادل ۹ منبع برای هر مقاله است و به‌طور کلی بررسی نشان می‌دهد متوسط تعداد منابع برای مقالات خوب می‌باشد. جدول ۱۲، نشان‌دهنده وضعیت مقالات از نظر منابع و مآخذ می‌باشد.

جدول ۱۲- وضعیت منابع و مآخذ در مقالات چاپ شده

	منابع فارسی مقالات	منابع عربی مقالات	منابع لاتین مقالات	کل مقالات	خودارجاعی
تعداد	۱۸۲۴	۱۳	۴۴۴۲	۶۲۷۹	۹۶
میانگین	۹	۰	۲۲	۳۱	۰/۴۸
درصد	۲۹٪	۰٪	۷۱٪	۱۰۰٪	۲٪
حداقل	۰	۰	۰	۰	۰
حداکثر	۴۵	۱۳	۱۰۲	۱۶۰	۷
جمع منابع	۱۸۲۴	۱۳	۴۴۴۲	۶۲۷۹	۹۶

همچنین در مورد شاخص خودارجاعی نویسندگان نیز همان‌طور که در جدول ۱۲

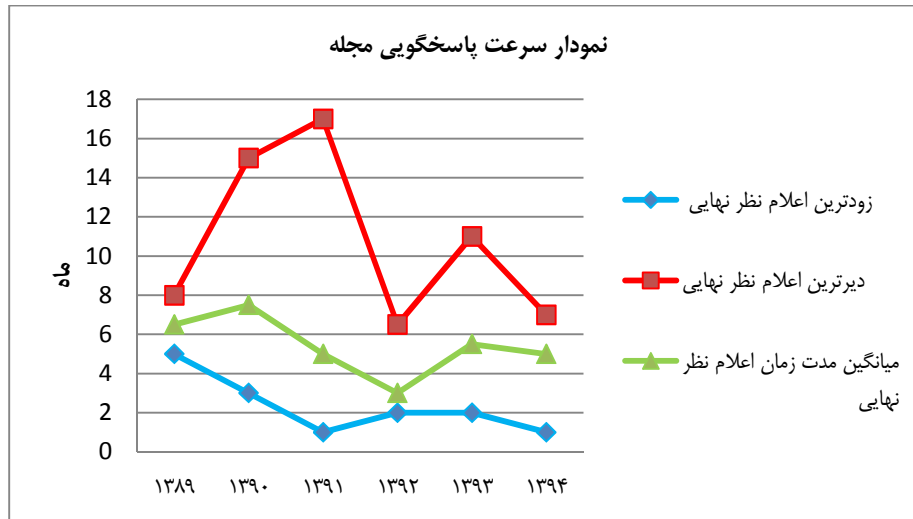
مشاهده می‌شود، میزان خود ارجاعی در مجله بسیار کم می‌باشد. میانگین خودارجاعی در هر مقاله به ۱ مقاله هم نمی‌رسد و در مجموع از بین ۶۲۷۹ منبع، تنها ۹۶ عدد، یعنی حدود ۲ درصد نویسندگان به منابع خودشان ارجاع داده بودند.

۱.۱. مدت زمان پذیرش مقالات

این پارامتر به بررسی مدت زمان اختصاص داده شده از طرف مجله برای بررسی مقالات یعنی از زمان دریافت مقالات تا پذیرش آن‌ها جهت چاپ در مجله می‌پردازد. بررسی این موضوع از جهت فرآیند داوری و سازمان مجله برای پیگیری مقالات دارای اهمیت است و نقش موثری در میزان رضایت متقاضیان چاپ از مجله می‌باشد. این زمان‌ها در سال‌های مختلف، متفاوت بوده ولی همان‌طور که در جدول ۱۳ مشاهده می‌شود، به‌طور کلی در سال‌های اخیر روند زمان کاهش یافته است. همچنین زودترین زمان برای پذیرش مقالات ۱ ماه و دیرترین مدت زمان حدود ۱۷ ماه بوده است. در کل میانگین مدت زمان لازم برای دریافت و چاپ مقالات ۵ ماه برای هر مقاله می‌باشد که به نظر منطقی و معقول است، هرچند می‌توان این مدت را نیز کاهش داد.

جدول ۱۳- وضعیت مدت زمان پذیرش مقالات

کل	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	عنوان / سال
۱	۱	۲	۲	۱	۳	۵	زودترین اعلام نظر نهایی (ماه)
۱۷	۷	۱۱	۶/۵	۱۷	۱۵	۸	دیرترین اعلام نظر نهایی (ماه)
۵	۵	۵/۵	۳	۵	۷/۵	۶/۵	میانگین مدت زمان اعلام نظر نهایی (ماه)
۲۱	۰	۰	۰	۰	۰	۲۱	ذکر نشده
۲۰۰	۴۴	۴۰	۳۲	۲۸	۲۸	۲۸	جمع منابع

شکل ۵- وضعیت مدت زمان پذیرش مقالات در مجله

لازم به ذکر است در ۲۱ مقاله ابتدایی مجله، زمان قید نشده بود. همچنین در نمودار فوق مقالات رد شده در مرحله اولیه (Desk reject)، مد نظر قرار نگرفته‌اند و نمودار طراحی شده در شکل ۵، تنها مربوط به مقالاتی است که وارد فرآیند داوری می‌شوند (منظور از اعلام نظر نهایی، پذیرش مقاله است). البته لازم به ذکر است که هر مقاله قبل از ورود به فرآیند داوری توسط سردبیر، مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورتی که به دلایلی مانند عدم ارتباط موضوعی، علمی-پژوهشی نبودن و یا مشکلات جدی ساختاری و روشی، امکان ورود به فرآیند داوری را نداشته باشد، رد می‌شود. که معمولاً حداکثر زمان این فرآیند دو هفته می‌باشد که زمان نسبتاً مناسبی به نظر می‌رسد.

۱۲. وضعیت ظاهری مقالات

یکی از پارامترهای مورد ارزیابی دیگر، وضعیت ظاهری مقالات بود. همان‌طور که جدول ۱۴ نشان می‌دهد، کمترین تعداد صفحه مقالات ۱۲ و بیشترین ۴۵ صفحه بود که به‌طور میانگین هر مقاله دارای حدود ۲۲ صفحه حجم می‌باشد. همچنین در مجموعه مقالات چاپ شده، مقالاتی بودند که هیچ جدول و یا عکسی به کار نبرده بودند و می‌توان گفت به‌طور میانگین هر مقاله، دارای حدود ۶ جدول و ۳ عکس می‌باشد.

جدول ۱۴- وضعیت ظاهری مقالات چاپ شده

تعداد جمعی	صفحه	جدول	عکس و نمودار
۲۰۰	۱۲۹۸	۶۴۸	
۲۲	۶	۳	
۱۲	۰	۰	
۴۵	۲۳	۱۹	

۱۳. نتیجه‌گیری

در این پژوهش، سعی شده است از روش علم‌سنجی به عنوان یکی از رایج‌ترین روش‌های ارزیابی فعالیت‌های علمی کمک گرفته شود. به دنبال مطرح شدن این علم، دانشمندان برجسته، مقالات علمی را به عنوان ملاکی برای مقایسه‌ی تولید علمی کشورهای مختلف به کار گرفتند (اکبری و دیگران، ۱۳۹۴). با توجه به این که مقالات منتشر شده در مجلات علمی، کانال اصلی و رسمی ارتباطی در علوم مختلف هستند و علم‌سنجی نیز یکی از متداول‌ترین روش‌های ارزیابی فعالیت‌های علمی و مدیریت پژوهش است، هدف تحقیق حاضر بررسی و ارزیابی شکلی و محتوایی مقالات حوزه مدیریت راهبردی می‌باشد. در این میان، با بررسی‌های صورت گرفته، فصلنامه مطالعات مدیریت راهبردی به عنوان یکی از معتبرترین مجله‌های حوزه مدیریت راهبردی کشور انتخاب گردید که از بهار ۱۳۸۹ تا زمستان ۱۳۹۴ موفق به چاپ ۲۰۰ مقاله علمی-پژوهشی در ۲۴ دوره شده است. در ارزیابی مقالات این نشریه در طی ۶ سال اخیر نتایج زیر حاصل گردید.

در بررسی پارامتر «سهم موضوعی مقالات» بیشترین سهم موضوعی در بین ۵ موضوع کلی شناسایی شده، مربوط به سطوح و گزینه‌های راهبردی با ۳۷ درصد و کمترین سهم به فرآیند مدیریت راهبردی با ۱۲ درصد اختصاص یافته است. در پارامتر «مشارکت نهادها و موسسات علمی مختلف» مشخص شد تعداد زیادی نهاد و موسسه حدود ۴۷ موسسه در تالیف این مقالات نقش داشته‌اند اما سهم گروه‌های مدیریتی بیشتر است و البته بخش اعظم آن مربوط به دانشگاه شهید بهشتی است که به تنهایی ۳۱ درصد از کل مقالات و سایر دانشگاه‌های تهران نیز ۲۸ درصد را به خود اختصاص داده است که به نظر می‌رسد این درصدها معقول و منطقی باشد و بیانگر این واقعیت است که نشریه برخلاف بیشتر مجلات علمی پژوهشی که فقط به چاپ مقالات داخلی دانشگاه خود اهتمام می‌ورزند، بدون تعصب

خاصی، سهم بخش داخلی را تا ۳۱ درصد و بخش خارج از دانشگاه خود را تا ۶۹ درصد منظور کرده است و این میزان برابر با حتی کمتر از حد مجاز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. این وضعیت را می‌توان یکی از دستاوردهای مهم این مجله به شمار آورد؛ چرا که در انتخاب و چاپ مقالات، صرفاً بر ملاک‌ها و معیارهای علمی پای فشرده است. در پارامتر «رتبه علمی مولفین» مشارکت اعضای هیات علمی نزدیک به ۸۴ درصد است و تنها ۱۵ درصد از مقالات به دانشجویان و دانش‌آموختگان دوره تحصیلات تکمیلی اختصاص می‌یابد. بیشترین مشارکت در بین اعضای هیأت علمی مربوط به استادیاران با ۴۰/۵ درصد و در بین دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دوره‌های تحصیلات تکمیلی، سهم مقطع دکتری و کارشناسی ارشد به یک میزان بوده و سهم هر گروه ۷/۵ درصد می‌باشد. در مورد پارامتر «تعداد نویسندگان» نیز باید گفت نتایج پژوهش نشان می‌دهد در مجموع ۵۵۵ نفر محقق در نگارش ۲۰۰ مقاله مجله مشارکت داشته‌اند، که سهم هر مقاله تقریباً ۲/۷۸ نفر بوده است و بیشترین مقالات چاپ شده در مجله، با ۴۱ درصد مربوط به نویسندگان مشترک ۳ نفره، ۳۳/۵ درصد مربوط به نویسندگان مشترک ۲ نفره، ۱۸ درصد مربوط به نویسندگان مشترک ۴ نفره و تنها ۲ درصد مربوط به نویسندگان مشترک ۵ نفره است. ضمن این که ۵/۵ درصد مقالات توسط یک نفر نوشته شده است که نشان می‌دهد کار گروهی پژوهشگران در وضعیت مناسبی قرار داشته و حتی در حال رشد می‌باشد. ضمن این که نتایج نشان می‌دهد اکثر نویسندگان اول، همان نویسنده مسئول بوده‌اند با ۴۸/۵ درصد و بعد از آن، نویسندگان دوم با ۳۴ درصد در رتبه بعدی جایگاه نویسنده مسئول مقالات قرار دارند.

همچنین در بررسی پارامتر «روش‌ها و تکنیک‌های مورد استفاده» دیده می‌شود که ۶۵ درصد از مقالات توصیفی-کاربردی، ۹/۵ درصد توصیفی-تحلیلی، ۷/۵ درصد موردی و ۱۱ درصد از سایر روش‌ها استفاده شده است، ضمن این که نزدیک به ۷ درصد از مقالات منتشر شده روش مورد استفاده در نگارش تحقیق را ذکر نکرده‌اند. مطلب مهم دیگر در این زمینه، نوع روش تحقیق است. از نظر ماهیت تحقیق، ۳۶ درصد آن‌ها به روش تحقیقات کمی، ۶ درصد به روش کیفی، ۴۶/۵ درصد به روش تحقیق آمیخته (ترکیبی) و ۱۱/۵ درصد آن‌ها نیز با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی منابع و تحقیقات پیشین انجام شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که به دلیل سهولت روش‌های کمی در تحقیقات، معمولاً پژوهشگران به این نوع از تحقیق بیشتر رغبت نشان می‌دهند، چرا که هم در سیاست‌گذاری‌های وزارت علوم و هم به

لحاظ داوری و برخورداری از امتیاز بالاتر و اطمینان از چاپ مقالات در مجلات علمی پژوهشی، بر تحقیقات کمی بیشتر تأکید می‌شود. هرچند اخیراً مجله مورد نظر روند پذیرش مقالات کیفی و به خصوص مقالات آمیخته خود را افزایش داده، اما به نظر لازم است جهت گیری مجله به پذیرش و اولویت دادن به مقالاتی که از روش‌های کیفی استفاده می‌کنند، نیز توجه بیشتری نماید. همچنین بررسی ابزارهای تحقیق نیز نشان می‌دهد که ۶۱ درصد پژوهش‌ها برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز از پرسشنامه، ۴ درصد از مصاحبه، ۲۵/۵ درصد از روش تحقیق آمیخته (یعنی ترکیبی از پرسشنامه و مصاحبه) و ۹/۵ درصد نیز بر پایه‌ی استفاده از اسناد، شواهد و تحلیل محتوا انجام شده است. اطلاعات به دست آمده، بیانگر این حقیقت است که به دلیل سهولت نسبی طراحی، توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه به عنوان یک ابزار تحقیق، بیشتر پژوهشگران به این ابزار روی آورده‌اند و به نظر می‌رسد در سیاست‌گذاری‌های نشریه لازم است بر این نکته تأکید شود که مقالات برآمده از روش‌های ترکیبی و به ویژه کیفی همچنان در اولویت قرار دارند. همچنین بررسی وضعیت سطح تحلیل نیز نشان می‌دهد که فرد یا افراد با ۶۳ درصد، بالاترین میزان سطح تحلیل در مطالعات بوده است و این موضوع بیانگر این واقعیت است که در موضوعات متناسب با مدیریت راهبردی در این مجله، بیشتر پژوهش‌ها در سطح تحلیل افراد و احتمالاً مدیران ارشد بوده است و بیشترین وضعیت حوزه مورد مطالعه تحقیقات نیز مربوط به حوزه خدمات است که بیانگر جذابیت بیشتر این حوزه نسبت به صنعت برای کارهای پژوهشی پژوهشگران است. پارامتر مربوط به «مشارکت گروه‌های علمی تخصصی» نشان‌دهنده تنوع و تعدد گروه‌های شرکت‌کننده در مقالات می‌باشد. اما متأسفانه کمتر از ۱۰ درصد نویسندگان اول مقالات، رشته تحصیلی خود را مشخص کرده بودند و در واقع پرداختن به این پارامتر نتیجه خاصی نداشت. فقط به نظر می‌رسد به جز رشته‌های مدیریت و مدیریت اجرایی با گرایش‌های مختلف، رشته‌های مهندسی صنایع، حوزه‌های نظامی و امنیتی، حسابداری، علوم سیاسی، جامعه‌شناسی و روانشناسی نیز از پتانسیل خوبی برای ارائه مقاله در مجله برخوردار باشند و پیشنهاد می‌شود مجله در مقالات آتی خود، از نویسندگان بخواهد رشته تحصیلی و علمی خود را نیز مشخص کنند. در مورد پارامتر «تفکیک مقالات بر حسب منبع استخراجی» نیز باید گفت با بررسی مقالات چاپ شده مشخص گردید که کمتر مقاله‌ای نوع منبع استخراجی خود را به خوبی مشخص کرده بود. هرچند می‌توان حدس زد که بسیاری از مقاله‌ها، مستخرج از رساله و پایان‌نامه‌های تحصیلات

تکمیلی باشد و پیشنهاد می‌شود مجله در مقالات آتی خود، از نویسندگان بخواهد منبع استخراجی پژوهش خود را نیز به روشنی مشخص کنند. پارامتر «منابع و مآخذ» نیز نشان می‌دهد در مجموع ۶۲۷۹ منبع در انجام پژوهش استفاده شده است و این منابع استفاده شده از منابع فارسی و لاتین بوده است که میانگین منابع مورد استفاده برای ۲۰۰ مقاله برابر با ۳۱ منبع برای هر مقاله می‌باشد و همچنین میانگین منابع فارسی مورد استفاده در هر مقاله برابر با ۹ و برای منابع لاتین معادل ۲۲ منبع برای هر مقاله است و به نظر می‌رسد تعداد منابع برای مقالات خوب و مناسب می‌باشد. همچنین در مورد شاخص خودارجاعی نویسندگان نیز باید گفت میزان خودارجاعی در مجله بسیار کم می‌باشد. میانگین خودارجاعی در هر مقاله به ۱ مقاله هم نمی‌رسد و در مجموع از بین ۶۲۷۹ منبع، تنها ۹۶ عدد، یعنی حدود ۲ درصد نویسندگان به منابع خودشان ارجاع داده بودند.

پارامتر «مدت زمان پذیرش مقالات» نیز نشان می‌دهد این زمان‌ها در سال‌های مختلف، متفاوت بوده ولی به طور کلی در سال‌های اخیر روند زمان کاهش یافته است. زودترین زمان برای پذیرش مقالات ۱ ماه و دیرترین مدت زمان حدود ۱۷ ماه بوده است و در کل میانگین مدت زمان لازم برای دریافت و چاپ مقالات ۵ ماه برای هر مقاله می‌باشد که به نظر منطقی و معقول است، هر چند می‌توان این مدت را نیز کاهش داد. در نهایت پارامتر «وضعیت ظاهری مقالات» نیز نشان می‌دهد به طور میانگین هر مقاله دارای حدود ۲۲ صفحه حجم بوده و همچنین در مجموعه مقالات چاپ شده، مقالاتی بودند که هیچ جدول و یا عکسی به کار نبرده بودند و می‌توان گفت به طور میانگین هر مقاله، دارای حدود ۶ جدول و ۳ عکس می‌باشد.

همچنین باید گفت وضعیت نه‌چندان مناسب مجله در سامانه ارزیابی نشریات علمی وزارت علوم با امتیاز ۴۴ از ۱۰۰ و کسب رتبه C در رتبه‌بندی سال ۱۳۹۴، نیز نشان می‌دهد یکی از ضعف‌های نسبتاً بزرگ مجله، انتشار دیرنگام و با تأخیر، سایت غیراستاندارد و به روز نبودن مجله بوده است که البته طبق ماه‌های اخیر، برخی از این موارد به تدریج اصلاح شده است.

در مجموع با توجه به موارد مورد بررسی به نظر می‌رسد؛ مجله وضعیت مناسبی دارد و می‌تواند به عنوان الگوی مناسب، مبنای ارزیابی دیگر مجلات این حوزه قرار گیرد. این مجله دارای چشم‌انداز و اهداف طبقاتی نسبتاً مناسب در حوزه تخصصی خود بوده و یکی از

مجلات تخصصی معتبر در موضوع مدیریت راهبردی کشور می‌باشد که توانسته است در حوزه خود به صورت متمرکز فعالیت نماید و در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) نیز نمایه شود. مجله موردنظر در سامانه مجلات دانشگاه شهید بهشتی (پند) قرار داشته که نسبتاً سامانه استاندارد، کامل و به‌روزی است و امکان داوری و پیگیری مقالات به صورت آنلاین نیز وجود دارد. همچنین مجله نسبت به آیین نگارشی مقالات و استانداردهای حوزه نشر نسبتاً پاییند بوده و از معدود مجلات تخصصی مدیریت راهبردی است که دارای داوران تخصصی حوزه این موضوع از مدیریت می‌باشد و از اواخر سال ۱۳۹۴، توانسته در راستای انتشار به موقع قدم بردارد. اما به نظر می‌رسد با این حال، بازنگری در برخی از سیاست‌های مجله و اصلاح جهت‌گیری‌ها ضرورت داشته باشد.

همچنین در یک نگاه انتقادی مختصر، همان‌طور که یافته‌های تحقیق بر آن تأکید دارد، باید گفت توجه به مقالات مجله بعد از خود دانشگاه شهید بهشتی، در دانشگاه علامه طباطبایی بیشتر از سایر دانشگاه‌ها است. در این بین نویسندگان بسیار کمی بدلیل عدم الزام برای این کار، رشته تحصیلی و نوع منبع استخراجی خود را به خوبی مشخص کرده بودند. ضمن این‌که فرآیند داوری و مدت زمان اعلام پذیرش زمان خوبی را به خود اختصاص داده ولی زمان مقالات رد شده و همچنین مدت زمان پذیرش تا چاپ مقاله زمانی نسبتاً طولانی است که در ادامه برای بهتر شدن وضعیت این مجله و دیگر مجلات حوزه مدیریت راهبردی، پیشنهادها زیر می‌تواند راهگشا باشد:

- مجله در راستای استقبال از موضوعات جدیدتر مدیریت راهبردی متناسب با موضوعات جدید بین‌المللی این حوزه با اعلام فراخوان‌های متناسب اقدام نماید.
- با توجه به تخصصی شدن موضوعات مدیریت راهبردی و افزایش تعداد مقالات مورد بررسی در مجله، پیشنهاد می‌شود در موضوعاتی که به نظر می‌رسد اهمیت زیادی وجود دارد اما به هر دلیل، مورد استقبال پژوهشگران قرار نگرفته است، اطلاع‌رسانی‌های مناسب صورت گیرد.
- مجله در راستای الگوبرداری و کمک از مجلات معتبر بین‌المللی بکوشد و تلاش نماید از مشارکت اساتید و پژوهشگران معتبر بین‌المللی نیز استفاده نماید.
- با توجه به ماهیت موضوع مدیریت راهبردی، تلاش شود برای افزایش درک مشترک کلان و ارتقای ذهنی و عینی این حوزه؛ نسبت به توجه دادن و پذیرش مقالات برای سایر

دانشگاه‌های جامع کشور و همچنین دانشگاه‌ها و نهادهای مرتبط با حوزه نظامی همانند دانشگاه‌های دفاع ملی، امام حسین (ع) و مالک‌اشتر بیشتر شود.

- مشارکت گروه‌ها و سازمان‌ها افزایش یابد و سهم مقاله‌های خارج از دانشگاه‌های تهران و همچنین دانشگاه‌های خارجی بیشتر شود.

- جهت‌گیری مجله برای پذیرش و اولویت دادن به مقالات کیفی و به خصوص مقالات آمیخته افزایش یابد و در سیاست‌گذاری‌های نشریه بر این نکته تأکید شود که مقالات برآمده از روش‌های ترکیبی همچنان در اولویت قرار دارند. همچنین توجه به سطح تحلیل کلان کشور و توجه به حوزه صنعت و به خصوص کشاورزی نیز باید بیشتر شود که مجله می‌تواند با فراخوان به پژوهشگران این نکات و موضوعات را اطلاع دهد.

- پیشنهاد می‌شود مجله در مقالات آتی خود، از نویسندگان بخواهد رشته تحصیلی و همچنین منبع استخراجی پژوهش خود را نیز به تفکیک و روشنی مشخص کنند.

- زمان بین پذیرش و چاپ فاصله نسبتاً زیادی است، لذا پیشنهاد می‌شود تعداد مقاله‌ها برای چاپ در هر شماره افزایش یابد و یا به صورت ویژه‌نامه چاپ شود.

- همچنین پیشنهاد می‌شود که با فراخوان مقاله و با استفاده از روش‌های مختلف اطلاع‌رسانی، نسبت به جهت‌دهی و هدایت پژوهشگران و اولویت دادن به مقالات در موضوعات مهم زیر اقدام شود.

- * نظریه‌پردازی در حوزه‌های مدیریت راهبردی بر پایه‌ی قرآن و حدیث
- * نقد و بررسی نظریه‌های رایج مدیریت راهبردی با نگاه تحولی و نگاه بومی
- * مطالعات مدیریت راهبردی با توجه به تجارب دفاع مقدس و مدیریت جهادی
- * مطالعات مدیریت راهبردی مکمل در حوزه‌های تجارت، نظامی، ورزش و سیاست
- * مدیریت راهبردی با نگاه به نیازهای آینده و آینده‌پژوهی
- * تحول در سامانه‌های رصد و کنترل مدیریت راهبردی
- * تفکر راهبردی و درس آموخته‌های چالش‌برانگیز این حوزه
- * مطالعات تطبیقی مدیریت راهبردی از منظر علوم متداول و تجربیات متراکم بشری
- * مطالعات تطبیقی مدیریت راهبردی از منظر آموزه‌های اسلامی
- * بررسی، تحلیل و بسط شایستگی‌ها و مهارت مدیران با محوریت معنویت اسلامی و انقلابی

- * تأمین و نگهداری مدیران راهبردی کشور با تأکید بر رویکرد انقلابی و جهادی
- * بررسی و تبیین عوامل حیاتی موفقیت شرکت‌ها و سازمان‌های موفق با تأکید بر مدیریت راهبردی
- * بررسی و تبیین راهبردهای متناسب با شرکت‌های دانش‌بنیان و ارتقای وضعیت فعلی

منابع

۱. احمدی، حمید و عصاره، فریده، (۱۳۹۴)، سیر تحول پژوهش‌های علم‌سنجی در ایران، رهیافت، شماره ۶۰، زمستان، ص ۸۲-۶۹.
۲. ارشاد، فرهنگ، قاراخانی، معصومه و میرزایی، سید آیت‌الله، (۱۳۸۴)، تحلیل اسناد داوری مقاله‌های مجله جامعه‌شناسی ایران، مجله جامعه‌شناسی، شماره ۲۴، زمستان، ص ۳۳-۳.
۳. اکبری، مرتضی، دلبری راغب، فاطمه، ذوالفقاری، عاطفه، کلانکی، ابوالفضل و رازی، سمیرا، (۱۳۹۴)، ترسیم نقشه دانش کارآفرینی بر مبنای مقالات علمی و پژوهشی در ایران، مدیریت فرهنگ سازمانی، دوره ۱۳، شماره چهار، زمستان، ص ۱۱۱۲-۱۰۹۱.
۴. انصافی، سکینه و غریبی، حسین، (۱۳۸۱)، دانش ایران در سطح بین‌المللی، مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، تهران، ص ۳۶۹-۱.
۵. بمانیان، محمدرضا، آباقت یگانه، منصوره و نادری، سیدمجید، (۱۳۸۷)، ارزیابی کمی و کیفی نشریه هنرهای زیبا طی دوره ۱۲ ساله، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۳۵، پاییز، ص ۱۴۵-۱۳۵.
۶. رایف، دانیل، لسی، استفن و جی فیکو، فریدریک، (۱۳۸۱)، تحلیل پیام‌های رسانه‌ای، ترجمه مهدخت بروجردی علوی، نشر سروش، تهران.
۷. رحیم‌نیا، فریبرز، پویا، علیرضا و الهامی، سولماز، (۱۳۹۴)، تأثیر رهبری نوآورانه و اشتراک دانش بر عملکرد سازمان به‌واسطه هماهنگی استراتژیک (مورد مطالعه: شرکت‌های تابعه و زیرمجموعه توانیر)، پژوهش‌های مدیریت راهبردی، دوره ۲۱، شماره ۵۹، زمستان، ص ۱۳۹-۱۱۷.
۸. زکی، محمدعلی، (۱۳۸۵)، بررسی تحلیل محتوای گرایش‌های پژوهشی در مجلات علمی تخصصی مدیریت، فصلنامه دانش مدیریت، دوره ۱۹، شماره یک، زمستان، ص ۷۴-۴۳.
۹. حاجی‌پور، بهمن و سلطانی، مرتضی، (۱۳۸۷)، برنامه‌ی استراتژیک پژوهشی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مورد مطالعه: دانشگاه امام صادق (ع)، اندیشه مدیریت، دوره دو، شماره یک، بهار و تابستان، ص ۲۲۴-۱۸۳.
۱۰. حافظ‌نیا، محمدرضا، (۱۳۸۶)، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، انتشارات سمت، تهران، ص ۳۲۱-۱.
۱۱. حقیقی، محمدعلی و طیبی ابوالحسنی، سیدامیرحسین، (۱۳۹۴)، مدیریت تکنولوژی و نوآوری، انتشارات نورا، تهران، ص ۴۱۶-۱.
۱۲. حمیدی‌زاده، محمدرضا، (۱۳۸۹)، مدیریت دانش و دانایی (ساختار فرآیند و راهکارها)، انتشارات یاقوت تهران، قم.
۱۳. سامانه ارزیابی نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (۱۳۹۵).

۱۴. سلطانی، محمدرضا، (۱۳۹۳)، بررسی، تحلیل و ارزیابی مقالات فصلنامه پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی (۱۴ شماره)، فصلنامه پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی، سال ششم، شماره دو، تابستان، ص ۲۱۴-۱۸۵.
۱۵. شریفی، ونداد، (۱۳۸۳)، ارزیابی کیفی پژوهش، مجله تازه‌های علوم شناختی، علم‌سنجی، سال پنجم، شماره چهار، پاییز و زمستان، ص ۱۱۰-۱۰۹.
۱۶. شفیع‌زاده، حمید، (۱۳۸۸)، آسیب‌شناسی تولید علم در ایران، روزنامه همشهری، شماره ۴۸۶۰. <http://hamshahrionline.ir> (۱۳۹۵/۴/۱)
۱۷. فراهانی، مهدی، (۱۳۸۶)، تولید علم ضرورت امروز و فردا، ماهنامه تحقیق، سال دوم، شماره پنجم، تابستان، ص ۱۳-۶.
۱۸. کوبین، جیمز براین، مینزبرگ، هنری و رابرت، جیمز، (۱۳۷۶)، مدیریت استراتژیک، ترجمه محمد صائبی، مرکز آموزش مدیریت دولتی، تهران، چاپ دوم.
۱۹. موحد، علی و ایزدی، پگاه، (۱۳۸۸)، ارزیابی کمی و کیفی مقاله‌های فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طی دوره ۱۰ ساله (۸۷-۱۳۷۸)، پژوهش‌های جغرافیایی طبیعی، شماره ۷۱، بهار، ص ۹۴-۸۳.
۲۰. ولایی، ناصر، کوثریان، مهنوش، نصیری، ابراهیم و موسوی، سیده فاطمه، (۱۳۸۴)، ارزیابی و تجزیه و تحلیل کیفی مقالات علمی پژوهشی مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران، مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران، دوره ۱۶، شماره ۵۲، تابستان، ص ۱۴۰-۱۳۱.
21. Coe, Robert & Weinstock, Irwin, (1984), Evaluating Management Journals: A Second Look, Academy of Management Journal, vol. 27, No.3, pp. 660-684.
22. Eisner, E.W, (1981), On the differences between scientific and artistic approaches to qualitative research, Educational researcher, Vol.10, No.4, PP. 5-9.
23. Fleet,D.D, Ray,D.F, Bedeian,A.G, Downey,H.K, Hunt,J.G & Feldman.D.C (2006), The Journal of Management's First 30 Years, Journal of Management, Vol. 32, No. 4, PP. 477-506.
24. Franke, Richard, Edlund, Timothy & Oster, Frederick, (1990), Development of strategic management: Journal quality and article impact, Strategic Management Journal, Volume 11, Issue 3, March/April, pp. 243-253.
25. Hunt, James & Blair, John, (1987), Content, Process, and the Matthew Effect among Management Academics, Journal of Management, Vol. 13,

- No.2, pp. 191-210.
26. Kessler, M, (1963), Bibliographic coupling between scientific papers, Journal of the Association for Information Science and Technology, Vol. 14, No. 1, pp. 10–25.
 27. Lopez, F, Alamo, C, Rubio, G, Garcia, P, Martin, B. & Cuenca, E, (2003), Bibliometric analysis of biomedical publications on SSRIs during 1980-2000, Depression and anxiety. 18, PP. 95-103.
 28. Wanger, Caroline S, Roessner, J. D, Bobba, K, Kleinb, J. T, Boyack, K. W, Keyton, J, Rafols, I. & Börner, K, (2011), Approaches to understanding and measuring interdisciplinary scientific research (IDR): A review of the literature, Journal of Informatics, Vol.5, No.1, pp. 14–26.